

Sygn. akt II Ka 107/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 sierpnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Marek Podwójniak

Protokolant: st.sekr. sąd. Zdzisława Drózdź

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Sieradzu Leonarda Duczmalewskiego

po rozpoznaniu w dniu 24 sierpnia 2016 roku,

sprawy **P. K. (1)**,

oskarżonego z art. 178a § 1 k.k.,

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego,

od wyroku Sądu Rejonowego w Wieluniu,

z dnia 17 marca 2016 r. sygn. akt VI K 290/15

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. oraz art. 636 § 1 k.p.k. :

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok,
2. zasądza od P. K. (1) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 (dwadzieścia) złotych tytułem poniesionych w postępowaniu odwoławczym wydatków oraz wymierza mu opłatę za II instancję w kwocie 30 (trzydzieści) złotych.

Sygn. akt II Ka 107/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Wieluniu (VI Zamiejscowy Wydział Karny z/s w P.) P. K. (1) uznany został za winnego tego, że 30 października 2015 roku o godzinie 0²⁰ w miejscowości T., gm. D., powiatu (...), woj. (...) kierował w ruchu lądowym samochodem marki F. (...) o nr rej. (...) znajdując się w stanie nietrzeźwości wyrażającym się stężeniem alkoholu w wydychanym powietrzu w I badaniu - 1,32 mg/l, w II badaniu 1,52mg/l, w III badaniu 1,43 mg/l, to jest (dokonania) czynu wyczerpującego dyspozycję art. 178 a § 1 kk, za co na podstawie art. 178a § 1 kk wymierzono mu karę 100 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwoty 10 złotych. Na podstawie art. 42 § 2 kk w zw. z art. 43 § 1 kk orzeczono wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego na okres 3 lat. Na podstawie art. 43 a § 2 kk orzeczono od P. K. na rzecz Funduszu Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej świadczenie pieniężne w kwocie 5000 złotych. Na podstawie art. 43 b kk orzeczono podanie wyroku do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie jego odpisu na okres 30 dni na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta i Gminy P.. Zasądzono też od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 złotych tytułem opłaty oraz kwotę 70 złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu.

Wyrok ten zaskarżony został przez obrońcę oskarżonego P. K. (1) w zakresie wymierzonej mu kary. Na podstawie art. 438 pkt 4 kpk orzeczeniu temu zarzucono obrazę przepisów prawa materialnego, to jest:

1. art. 53 § 1 i 2 kk w zw. z art. 56 kk polegającą na niezastosowaniu dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w tych przepisach i w konsekwencji:

- orzeczenie środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych, co jest niewspółmierne do stopnia winy, a tym samym mające negatywny wpływ na kształtowanie świadomości prawnej społeczeństwa,

- nie uwzględnienie w zakresie orzeczenia środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych okoliczności dotyczących sposobu życia oskarżonego przed popełnieniem przestępstwa i jego zachowania po popełnieniu czynu,

2. art. 39 ust 3 w zw. z art. 42 § 2 kk polegające na błędnej ocenie ich wykładni a w konsekwencji uznanie, że brak jest podstaw do orzeczenia środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych kategorii B, bowiem pozostawienie oskarżonemu uprawnień do kierowania pojazdami kategorii C i E nie zniwelowałoby niebezpieczeństwa, jakie swoim zachowaniem stwarza oskarżony dla innych uczestników ruchu drogowego.

Według autora apelacji orzeczenie wobec P. K. (1) środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych (do których kierowania wymagane jest prawo jazdy) kategorii B sprawiłoby, że oskarżony dzięki posiadanym uprawnieniom do prowadzenia pojazdów innych kategorii oraz możliwości zdobycia kolejnych (kategorii) zyskałby możliwość ustabilizowania swojej sytuacji życiowej oraz szanse na uregulowanie i spłatę należności wynikających z orzeczonych środków karnych. Orzeczony środek karny nie powinien pozbawiać oskarżonego możliwości zarobkowania i godnego życia, zwłaszcza gdy istnieje możliwość odniesienia tego zakazu jedynie do pojazdów określonego rodzaju. Przecież istotą tego środka karnego jest pozbawienie sprawcy występku z art. 178 a kk możliwości prowadzenia, co najmniej pojazdu, jakim dopuścił się czynu zabronionego. P. K. (1) ma głęboką świadomość tego, że czyn, którego się dopuścił jest czynem o wysokim stopniu społecznej szkodliwości, nie mniej jednak każdy zasługuje na otrzymanie „szansy i kredytu zaufania”.

W oparciu o tak przedstawione zarzuty obrońca oskarżonego wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie 2 i orzeczenie wobec P. K. (1) środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych (do kierowania jakimi wymagane jest prawo jazdy) kategorii B.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy P. K. (1) nie zasługuje na uwzględnienie. Zaprezentowanie w tym środku zaskarżenia argumenty winno się traktować jako pozbawioną podstaw polemikę z prawidłowymi ustaleniami sądu I instancji w szczególności w zakresie okoliczności mających znaczenie dla zakresu sankcjonowania przypisanego oskarżonemu czynu zabronionego.

Na wstępie koniecznym zdaje się odniesienie do (a to z uwagi na sformowane w tym środku odwoławczym zarzuty ujęte w ramach względnych przyczyn z art. 438 kpk) samej apelacji, w której kwestionuje się orzeczoną wobec P. K. karę (środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych) rozpatrując to przez pryzmat obrazu wskazanych przepisów części ogólnej kodeksu karnego.

Jak się powszechnie przyjmuje naruszenie prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu (bądź niezastosowaniu) w orzeczeniu opartym na trafnych ustaleniach faktycznych. Tylko wówczas, gdy niekwestionowane są ustalenia faktyczne, a wadliwość sprowadza się do wadliwej subsumpcji, można mówić o obrazie prawa materialnego. Zarzut obrazu prawa materialnego może również polegać na samym tylko wytknięciu błędnej wykładni znamion przestępstwa będącego przedmiotem rozważań w sprawie, bez względu na to, jakie ustalenia faktyczne przyjęto in concreto i czy są one także kwestionowane (tak przykładowo w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 10.09.2015 r. w sprawie V KK 118/15 - Prok i Pr. - wkł: 2015/12/11 system informacji prawniczej LEX 1785812, KZS 2015/12/11, z dnia 02.02.2015 w sprawie III KK 289/14 - system informacji prawniczej LEX 1646025, czy też w

wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 06.05.2015 r. w sprawie II AKa 21/15 - KZS 2015/6/73, Prok i Pr. – wkł. 2016/2/26).

Natomiast tytułem przypomnienia stwierdzić należy, że rażąca niewspółmierność wymierzonej oskarżonemu kary zachodzi wtedy, gdy suma zastosowanych kar i środków karnych za przypisane mu przestępstwo należycie nie koresponduje ze stopniem społecznej szkodliwości czynu oraz nie realizuje w wystarczającej mierze celu kary w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa z jednoczesnym uwzględnieniem faktu, że wymiar represji musi być proporcjonalny do stopnia zawinienia, co stanowi gwarancję realizacji celów zapobiegawczych i wychowawczych kary w zakresie prewencji indywidualnej i generalnej.

Rażąca niewspółmierność kary, o której mowa w art. 438 pkt 4 kpk zachodzić może wszak wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadny wpływ na wymiar, można było przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzona przez sąd I instancji a karą, jak należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania w sprawie dyrektyw wymiaru kary przewidzianych w art. 53 kk oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo Sądu Najwyższego. Na gruncie cytowanego przepisu nie chodzi bowiem o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, a o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż kary dotychczas wymierzonej nazwać można byłoby - również w potocznym tego słowa znaczenia - „rażąco” niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu niedającym się wręcz zaakceptować (za: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12.10.2000 r. w sprawie AKa 116/00 - Prok i Pr. 2002/1/29). Zarzut zaś niewspółmierności kary, aby był zasadny musi być dotyczyć rażącej niewspółmierności, a więc niewspółmierności nie nadającej się do zaakceptowania (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 14.03.2001 r. w sprawie II AKa 55/01 – Prok i Pr 2001/10/21).

Przez pryzmat zaprezentowanych uwarunkowań zasadnym jest stwierdzenie, że przy wymiarze kary za przypisane oskarżonemu P. K. (1) przestępstwo trzeba mieć na względzie to, że bezpieczeństwo i porządek na drogach w dużym stopniu zależą od stosowania właściwej represji, która powinna stanowić jeden z istotnych elementów zwalczania i zapobiegania tej kategorii przestępstw. Kara jednakże winna być adekwatna do zaistniałego czynu, uwzględniając stopień jego społecznej szkodliwości, a jednocześnie spełniać cele prewencji indywidualnej i generalnej. Nadmierna surowość kar nie przynosi oczekiwanych rezultatów resocjalizacyjnych, a wręcz przeciwnie - stwarza ona poczucie pokrzywdzenia i odczucie niesprawiedliwości u odbywającego karę. Jedną z naczelnych zasad wymiaru kary jest, bowiem zasada prewencji indywidualnej, przy uwzględnieniu wszelkich okoliczności osobistych sprawcy oraz wpływie wymiaru kary na dalsze jego postępowanie.

Przechodząc do zawartego w apelacji zarzutu na wstępie wskazać należy, że w art. 42 § 2 kk przewidziano obligatoryjne orzekanie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych określonego rodzaju lub wszelkich pojazdów mechanicznych wobec sprawcy przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, który w czasie popełnienia przestępstwa był w stanie nietrzeźwości, pod wpływem środka odurzającego lub zbiegł z miejsca zdarzenia. I choć wymierzona norma stanowi obligatoryjny obowiązek sądu orzeczenia wobec sprawcy takiego przestępstwa środka karnego, to rzeczą sądu jest wybór określonej kategorii pojazdów, jakiej zakaz będzie dotyczył czy też wszelkich pojazdów. Zgodnie z ugruntowanym stanowiskiem, doktryny rodzaj pojazdu mechanicznego, przy którego prowadzeniu sprawca dopuścił się przestępstwa, stanowi przy orzekaniu środka karnego przewidzianego w art. 42§2 kk przesłankę określającą rodzaj pojazdów mechanicznych, które powinny być objęte zakazem. Natomiast okoliczności czynu mogą uzasadniać dodatkowo orzeczenie zakazu także w odniesieniu do pojazdów innego rodzaju, niż prowadzony przez sprawcę, względnie orzeczenie zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych. W konsekwencji należy stwierdzić, że sąd jest zobowiązany do orzeczenia zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych takiego rodzaju, jakie odpowiada rodzajowi pojazdu, którym poruszał się sprawca, natomiast rozstrzygnięcie w pozostałym zakresie zależy od całokształtu okoliczności rozpatrywanej sprawy. Dodać jednak należy, iż możliwość dyferencjacji zakresu przedmiotowego zakazu prowadzenia pojazdów nie oznacza dowolności. Ustalając ów zakres sąd musi mieć na względzie, że zakaz spełnia przede wszystkim funkcję zapobiegawczą. Orzekanie tego środka karnego

ma przecież zmierzać do eliminowania z ruchu osób, które z uwagi na popełnione przestępstwo stwierdzą zagrożenie dla jego bezpieczeństwa.

Przenosząc te rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, ustalenie tego zakazu koresponduje ze stopniem zagrożenia spowodowanym działaniem P. K. dla ruchu drogowego. Sąd meriti – wbrew stwierdzeniem autora apelacji – wnikliwie przeanalizował i odpowiednio uwzględnił okoliczności, jakie wpłynęły na wymiar wymierzonej mu sankcji. Sąd Okręgowy w pełni aprubuje rozważanie Sądu I instancji w tym zakresie. Oskarżony P. K. (1), bowiem prowadził pojazd mechaniczny w stanie znacznej nietrzeźwości (wyrażającej się wielkością $1,32 \text{ mg/dm}^3$ z początkową – po upływie prawie 20 minut – tendencją wzrostową $1,52 \text{ mg/dm}^3$ i spadkiem po upływie kolejnych 15 minut – do $1,43 \text{ mg/dm}^3$) dopuszczając się przez to czynu wyczerpującego dyspozycję art. 178a§1kk. W jego przypadku mamy odczynienia z osobą, która kierowała pojazdem ponad 5-krotnie przekraczając ustawowy próg stanu nietrzeźwości określonej w art. 115§16 pkt 2 kk. W tym stanie kierował samochodem w godzinach nocnych, a więc w warunkach ograniczonej widoczności. Z tego też względu uznać winno się słuszność orzeczonego w stosunku do oskarżonego P. K. (1) środka karnego w postaci zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego. Wymiar 3 lat jest minimalnym okresem, (która to regulacja obowiązuje do dnia 18 maja 2015 roku), na jaki zakaz ten obecnie jest wymierzany. Słusznie przy tym Sądu Rejonowego w Wieluniu (w VI Zamiejscowym Wydziale Karnym z siedzibą w P.) rozciągnął go na wszelkie pojazdy mechaniczne. Wbrew stanowisku apelującego organ ten określił – w sposób podzielony przez Sąd Odwoławczy – powody takiej decyzji podnosząc, że wskazanie, (przez co należy rozumieć także wyłączenie pojazdów określonego rodzaju) tylko niektórych pojazdów nie dałoby pożądanego rezultatu, jakim jest wyeliminowanie oskarżonego na podany okres spośród grona kierujących w ruchu lądowym. Przecież P. K. pogwałcił zasadnicze reguły ruchu lądowego poruszając się po drodze publicznej, jako kierowca pojazdu mechanicznego w stanie bardzo wysokiej nietrzeźwości. Właśnie w ten sposób wyraził on swoje podejście do bezpieczeństwa na drodze jaskrawo lekceważąc obowiązujące w ruchu zasady. Nie jest przy tym kwestionowana dolegliwość dla oskarżonego wywołana takim orzeczeniem zawartym w zaskarżonym wyroku, co niewątpliwie ma związek z jego sytuacją zawodową (przekwalifikowanie się z zawodu nauczyciela i uzyskanie uprawnień do prowadzenia pojazdów o dopuszczalnej masie całkowitej przekraczającej 3500 kg) oraz osobistą (możliwość zatrudnienia i uzyskiwania w ten sposób środków finansowych niezbędnych do wywiązywania się z ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego na małoletnią córką). Jednakże pozostawienie oskarżonemu uprawnień do kierowania samochodami osobowymi (kategoria prawa jazdy – B) w kontekście przypisanego mu zaskarżonym wyrokiem czynu jawiłoby się, jako niewłaściwa relacja prawnokarna na jego w dacie 30 października 2015 roku zachowanie. Oskarżony kierując wtedy pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości musiał sobie zdawać sprawę z konsekwencji takiego postępowania i mimo tego zdecydował się przekroczyć zasadniczej natury nakaz prowadzenia pojazdu w stanie psychofizycznym, który nie upośledzałby jego percepcje na drodze. Sformułowanie takie jest o tyle istotne, że P. K. zamierza wykonywać zatrudnienie w charakterze kierowcy pojazdów o zdecydowanie wyższej masie (w stosunku do pojazdu, jakim kierował w dacie zdarzenia), od jakiej to osoby wymaga się szczególnego przestrzegania zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Wymogu tak przedstawionego P. K. (1) nie pełni obecnie, gdy weźmie się pod uwagę przypisane mu zaskarżonym wyrokiem postępowanie.

Dlatego też zaskarżony wyrok utrzymano w mocy uznając przy tym, że zarzuty apelacji obrońcy oskarżonego nie znajdują oparcia wobec poczynionych przez Sąd Rejonowy w Wieluniu (VI Zamiejscowy Wydział Karny z siedzibą w P.) ustaleń i wyciągniętych z nich – w tym również w zakresie sankcjonowania przypisanego P. K. czynu – wniosków.

O kosztach sądowych postępowania odwoławczego rozstrzygnięto na podstawie art. 636§1 kpk zasądzając od P. K. (1) kwotę 20 złotych tytułem poniesionych w tym postępowaniu wydatków oraz wymierzając mu (na podstawie art. 11 ustawy z dnia 23 czerwca 1973r., o opłatach w sprawach karnych – Dz. U. Nr 49, poz. 223 z 1983 r. z późn. zm.) opłatę za II instancję w kwocie 30 złotych. Sąd nie znalazł powodu do zwolnienia oskarżonego od zapłaty tych należności.